

El llenguatge

Si jo fos de tu

25/ VIII / 1979

Es ben sabuda la multiplicitat d'aplicacions que té la preposició de, molt especialment en català, en què denota els més diversos tipus de relació, amb una bona colla de casos propis o peculiars. Un d'aquests casos, que no veiem recollit al Diccionari Fabra però que trobem a la Gran Enciclopèdia Catalana, és aquell en què denota substitució, en frases, normalment condicionals, com Si jo fos de tu, li escriuria, o bé com Jo, de tu, hi aniria i Qui fos d'en Martí. Notem que algunes d'aquestes oracions —les pròpiament condicionals— es poden també resoldre amb l'ús de la locució adverbial al lloc de. Així, Jo, si fos d'ell, no ho faria equival a Jo, al lloc d'ell, no ho faria.

Alguns preceptistes del castellà havien combatut en alguna ocasió el calc literal d'aquesta construcció peculiar del català per part, és clar, de catalanoparlants. En lloc de «Si yo fuera de él no iría» cal dir —aclarien— «Si yo fuera de él no iría», és a dir, sense la preposició de. Ens cal, actualment, com en tants d'altres casos, reprendre el seu ensenyament a la inversa. Efectivament, quantes vegades no hem sentit dir «Si jo fos ell li diria que no» en lloc de Si jo fos d'ell li diria que no!

Cal tenir en compte, però, que en alguns casos s'ha d'establir una diferència —si es vol, gairebé de matís— entre Si jo fos de... i Si jo fos... Es difícilment concebible l'ocasió d'una frase com «Si jo fos tu», perquè expressaria un fet de realització impossible, ni tan sols en hipòtesi. En canvi, Si jo fos l'alcalde és l'expressió d'una hipòtesi perfectament possible. Aleshores caldria distingir entre Si jo fos de l'alcalde i Si jo fos l'alcalde. En el primer cas es vol dir «si en aquest moment jo fos al lloc de l'alcalde» i se sol aplicar, per tant a circumstàncies concretes. I en el segon es vol significar «en el cas hipotètic que jo accedís al càrrec d'alcalde de la ciutat». Recordem un poema satíric de Carner dedicat al cacic terrassenc Sala: «Si jo fos rei d'Espanya, faria president/ del Consell de Ministres, sense esperar un moment. / el senyor Sala...» Cal convenir, però, que en aquests casos poden escaure totes dues solucions i que l'elecció depèn de la intenció del parlant, d'una idea curament subjectiva.

Albert Jane